

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistru v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne nardčrline

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navađne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kmečki domovi.

Kar se izkazi človeku, to popravi v časih težko, v časih pa mu to celo ni več mogoče ali tudi tedaj, kedar še mu je to mogoče, stane ga veliko truda in večni Bog zna, če se mu posreči. Naši liberalni možje, ki so bili o svojem času na krmilu države, pokazali so pa nam toliko, da ima sedanja vlada vse roke polne dela, če se loti kje popravila v rečéh, ki kažejo najbolj gola rebra, t. j. v rečéh, pri katerih so bili najbolj zavozili.

Dobra volja se ne more odreči sedanji vladi, že marsikje je kaj ukrenila, da bi se popravilo, kar so vlade pred njo zavozile ali ni še pri vsem tem skorej nikjer videti, da bi postalo bolje in najbolj uneti možje, ki stojé na strani sedanje vlade, postali so že omahljivi, češ, da tudi od te vlade ne dobimo vzboljška.

Resnica, vzboljška še imamo od te vlade le malo, pač pa čutimo za nje še le nasledke prejšnjih vlad v polni meri. Njih sedanja vlada pač ni kriva ali kaj pomaga to, ko nam jih ne more odvzeti? In kar je še huje, ljudje lahko sodijo, da jih je ona kriva, kajti poprej še nasledkov iz slabih postav in nerodnega gospodarjenja ni bilo; vse to se je pokazalo še le s časom in to z vsacim letom huje. Ali tudi vse strani države imajo svoj del na teh težavah, nekatere večji, nekatere manjši, najmanjši del še jih leži primeroma na ramenih tistih, ki so v prvi vrsti krivi teh težav — denarne liberalne gospóde.

Sedanja vlada sicer popravlja grehe svojih liberalnih prednic, toda nič ji ne gre po volji. Nekaj še je v njej sami preveč liberalizma, nekaj pa jo zavéra v tem še tista gospóda, ki je teh grehov kriva in jih še zmerom nima za grehe. To vidimo skorej pri vsem, kar počenja sedanja vlada in ne maramo veliko, če se ne izgodi tako tudi pri postavi, ki je te dni v razpravi v drž. zboru.

Vlada je predložila načrt postave, s katero se naj prepreči razkosovanje kmetij, kedar se godi brez velike potrebe in na škodo kmetijskih. Doslej je to mogoče in komur se naj zahvali nesrečna sreñja, v kateri se je več tacih razkosovanj izvršilo, za to, to je liberalna gospóda, ki je bila v letih 1868 in 1869 na krmilu. Nesrečje so bile roke te gospóde po celi vrsti, ni postave, katero je sklenila, da bi ne bila za našo državo nesreča in se torej tudi ne čudimo, da je prav taka tudi nje postava, ki pripušča razkosovanje zemljišč in to brez konca in kraja. Nekaj je tega razkosovanja krivo pravilo, po katerem se deli zapuščina starišev med otroke. Nova postava omejuje le-to pravilo.

Glavna načela nove postave pa so ta-le: Ako umrje kmet brez oporoke, prejde kmetija v roke samo enemu, sinu ali hčeri, ne pa, kakor je doslej, vsem v enaki meri. Ceno naredijo ji zapriseženi možje, od nje se odšteje potem ves dolg in če je še kako drugo breme na njej, tudi to. Kar še je ostane tako proste, to je zapuščina kmeta ter se razdeli med otroke po pravilu, kakor je sedaj v navadi.

Ali naj velja to za vse kmetije? Ne, postava prepušča dež. zborom, naj določijo, kako velika naj bode kmetija, da je vredna imena „kmečki dom“ ter uživa dobroto te postave. Dež. zbori imajo tudi v rokah, da lahko določijo, naj se vzame cena take kmetije iz čistih prihodkov, kakor jih ima c. kr. davkarija za podlago davkov. Le-ta račun je krajši in kolikor se nam dozdeva, tudi ročniši, kajti prava cena se določi kmetiji na tem potu še brž najlezje. To pa je že tudi nekaj.

Taka kmetija ostane potlej cela ter se ne sme razprodati na kose in tudi ena družina ne more obdržati več tacih kmetij v svojih rokah. Vidno je, da meri nova postava na to, naj družina, ki ima tako kmetijo v lasti, ne izgine, ampak se drži na svojih rodnih tleh, dokler sama hoče, t. j. dokler se drži starega vodila: „Moli in delaj!“

Obrtnija in slov. ljudstvo.

Iz Ljubljane se nam poroča, da se dne 3. decembra t. l. tamkaj otvori strokovna šola za lesno industrijo in za umetno vezenje in šivanje čipek ali špic. Kakor smo že povedali na drugem mestu, bodo se na prvi za zdaj začeli oddelki za mizarstvo (umetno in stavbeno mizarstvo), za rezbarstvo (podobarstvo) in za strugarstvo. Ta šola ima štiri letne tečaje.

Podučevali se bodo sledeči predmeti: kršanski nauk, slovenski in nemški jezik, računstvo, knjigovodstvo, risanje, in praktični poduk.

Vstopiti morejo mladenči, ki so dovršili ljudsko šolo in so prekoračili 14. leto.

Učenci ne plačujejo nobene šolnine, ne vzprejemnine. Učenci se morajo v teku štirih let izuriti v svoji stroki (rokodelstvu), kakor pri najboljšem mojstru. Spričevalo o dovršeni šoli daje učencu pravico do samostojnega zvrševanja dotičnega rokodelstva, tedaj je veljavno kot spričevalo za dokaz sposobnosti, ter ni treba takim mladenčem še vstopiti pri kakem mojstru.

Na šoli za vezenje in šivanje čipek se bodo učenke učile slovenščino, nemščino, računstvo, risanje, umetno vezenje in šivanje čipek.

Ta šola ima dva letna tečaja. Vstopiti morejo učenke, ki so dovršile 14. leto in so dokončale ljudsko šolo. Šolnine ni nobene. Potrebni material dobé učenke od šolskega vodstva brezplačno.

Slovinci, posebno Vi slovenski gospodarji, ki nimate sicer sredstev, da bi se Vaši sinovi in dekleta šolali po srednjih in višjih šolah, pa bi vendar privoščili svojim otrokom še daljši poduk, ponuja se Vam lepa prilika. Ne samo da se podučujejo otroci v lepih in koristnih predmetih, morejo se tudi popolnoma naučiti to ali ono lepo rokodelstvo, ki se tiče lesnih izdelkov, to so mizarstvo, rezbarstvo (izrezovanje podob, orodja itd. iz lesa), strugarstvo. Pozneje se bodo tudi učili fantje kolarstva, tesarstva, stavbe mlinov in žag, pletenja košev in košaric.

Človek, ki je dobro izurjen v kakem rokodelstvu, najde še povsod pošteno in boljšo službo, kakor človek, ki ne zna drugega, kakor navadno poljsko delo, pa nima svoje zemlje. Tak mora hoditi kot dninar od hiše do hiše, ali mora služiti kot hlapec.

Rokodelec, ako je priden, uren in iznajdljiv, živi lahko samostojno ali pa najde vsaj dobro službo pri kakem dobrem mojstru. Gospodar, ki ima navadno kmetijo, pa več otrok, mora prepustiti domačijo le enemu; kaj bo iz drugih? Dobro je, če znajo kako rokodelstvo; ako jim pripade po smrti staršev še majhna dedščina, dobro jim bode prišla in bolje jo bodo mogli porabiti v svojem rokodelstvu, kakor če

so le navadni hlapci in delavci, kateri denar porabijo in ostanejo še vedno to, kar so bili. Rokodelec si z majhno glavnico v časih veliko pomaga; lahko si razširi delavnico, si nakupi to in ono orodje, ta ali oni stroj ali mašino itd.

Dekleta si pa tudi pridobijo potrebno urnost v ročnih delih, v vezenji in šivanji čipek ravno v takih delih, ki se primeroma prav dobro plačujejo in povsod naročujejo; razun tega se podučujejo še v drugih koristnih in potrebnih rečeh.

Slovinci, premislite si to reč dobro! Življenje v Ljubljani ni drago, marsikateremu gospodarju bode ta priložnost prišla zelo prav. Posebne vrednosti je tudi to, da je to prva slovenska obrtnijska šola.

Zakaj bi mi naše otroke silili v nemške šole in zavode, kjer ne najdemo nikdar pravih prijateljev naše slovenske mladine? Pošljite toraj Slovinci, svoje sinove in hčere v Ljubljano, v novo obrtnijsko šolo; pa odločite se hitro, da bodo vaši otroci že v tem letu vdeležili se poduka.

Prijatelj slovenske mladine.

Gospodarske stvari.

Nekaj za konjerejo.

Zima je prišla letos rano in gospodar mora sedaj že vso živino imeti v hlevu ter jo oskrbéva, kolikor more, z vso skrbjo, kajti dobro zna, da je živina blago, katero se mu splača še najbolj izmed vsega, kar pridela. Zato pa gleda tudi najbolj na-njo, posebno sedaj, ko je drugo delo že ponehalo in je živini še tembolj potreba postreči, ker je zaprta in si sama ne more iskati, česar ji je treba. Samo po sebi se umeje, da ima gospodar za-njo take hleve, ki so zdravi, dovolj topli in ne zabuhli.

Dober hlev je veliko vreden in ne išči lepe živine pri gospodarji, ki nima skrbi za hleve, za to, da je v njih snaga pa tudi dovolj zraka in po zimi toplote. Izlasti pri konjih je treba hleva, v katerem se počuti žival dobro in ne trpi škode na zdravji. Ako imaš kobilu, ki je breja, tedaj pa ti je že posebne skrbi treba, da se ne oškoduje.

V meseci novembru izpozna se že prav lahko, je-li kobilu breja in za to gospodar lahko vravna vse za-njo, kakor jej je v tem stanu potreba. Nekaj se to že izpozna precej s kraja, ko je bila žival pri žrebeci. Ako ni marala za-nj, ko se ga v drugo k njej izpustil, ako je poslej mirniša in previdniša postala, ako je jela raji žreti, ako se ji je zadnji del života, izlasti ob lakotnicah vedno bolj izpolnjeval, tedaj so vsa znamenja za to, da je breja. Ako se ji život spredaj širi, ni to znamenje, da je breja, ampak le za to, da živi najbolj ob — senu.

Truplo žrebeta izpozna se najlezje ob levi lakotnici kobile. Kedar le-ta pije, deni roko na spodnji del trebuha, pa boš k malu čutil mladiča. Kedar je solnce, vidi se celo, kako se mladič giblje, ako obsije solnce kobilu trebuh. Po časi pa jej raste že tudi vime in drugi deli spolovnice. Pri breji kobilu je treba, da jo obvaruje človek vsega, kar je njej ali mladiču na škodo. Na škodo pa ji je močnejše pritiskanje, udarjenje, pretresenje, če se preveč vtrudi, vstraši ali tudi prehladi. Taki kobilu je treba dobro streči, kajti nje gobec redi dvoje živali, kobilu in žrebe, — žrebe, ki naglo raste ter mu je treba še veliko mesa, kosti in hrustečja. Te reči pa rastejo iz beljakovin in soli itd., le-te dobi mladič skozi gobec kobile va-se. Zato ni prav, če se daje kobilu le seno, kajti v senu ni dovolj redilnih snovi in moralo bi se ga veliko polagati, to pa bi preveč napolnilo živali želodec in sploh črevesa ter bi vtegnilo pritisniti na mlado živinče — in bilo bi po njem. Vsled tega ni potrata, če se polaga v tem času živali zrnje, ampak je neizogibna potreba. Skoposti pri kobilu ni prostora.

Naj pa se ta krma prebavi čisto in dobro, ter ne nakoplje živali bolezni, kolike, zapora itd., zato se naj žival giblje in izpušča na prosto, posebno še za to, da dobi va-se dovolj zdravega zraka; le-ta naj ji pospešuje prebavljenje! Vsled tega se kobilu sme zapreči, toda le v lahko vožnjo, na vsak način pa mora vsak den priti nekaj časa na prosto.

Kdor skrbi tako za brejo kobilu, ne bode mu žal te skrbi, kajti kobilu mu ostane zdrava, redi v sebi zdravo, krepko žrebe in še tudi pozneje ne vzboli žrebe tako lahko, kakor pa če je že v materi oslabeledo.

V tem času ni veliko dela za konje, zato stojé večji del v hlevu in je torej treba skrbeti, da se hlev prezrači ter izpravijo iz njega okuženi sopuhi. O lepem solnčnem dnevu je dobro, če se konji snažijo pred hlevom in ta ostane za ta čas odprt na dva kraja, da je prepuh v njem. Ta izpravi vse škodljive snovi iz hleva in tudi hlapcu, ki to delo opravlja, ne bode na škodo.

Mlada žrebata so sedaj, v meseci novembru najbolj pripravna, da jih človek vadi, tudi noge jim vzdigni v časih in jih tako pripravi za podkovanje. Če je že dovolj staro žrebe, dobro bode, ako se napreže in uči vožnje. Nikdar pa ne napreži prerano žrebata v težko vožnjo!

Sejmovi. Dne 17. novembra v Poličanah, dne 18. novembra pa v Gomilicah. Dne 19. nov. v Ivniku, pri sv. Juriji na Pesnici, v Podsredi, na Ljubnem, v Rušah, na Gornji Polskavi in v Slov. Gradci. Dne 24. novembra pri sv. Marjeti na Pesnici. Dne 26. nov. v Ločah in na Bregu v Ptujih.

Dopisi.

Iz Konjiškega okraja. (Domoljubno pismo.) Gotovo veseli vsakega zavednega Slovenca, da se naša književnost tako razcvita in vrlo napreduje, osobito družba sv. Mohorja in pa slov. časopistvo. K slednjemu pa izvestno največ pripomorejo isti pravi domoljubi, kateri z obilnim naročevanjem podpirajo naše neumorno delavne in zaslužne slov. pisatelje, urednike in založnike. Vendar pa se najde še ogromno število tako zvanih „omikanih“ Slovencev in oziroma „mrzlih“ rodoljubov, pri katerih boš našel polne mize nemških časopisov, a slovenskih le komaj par — ali pa tudi nobenega. Mnogoteri sicer pravijo, da so nemški časniki cenejši, a ko bi vsi tisti opustili nepotrebne nemške liste, in si naročili slovenske, katerih imamo sedaj veliko, skorej zadostno število vsake vrste na razpologo, bila bi gotovo tem cena znatno znižana. Obžalovati pa je tudi to, da si premalo naročamo liste pobožnega obsega, iz katerih bi si zamogli tudi kakšno moralično korist pridobiti. Ako človek dan na dan čita le posvetne, večkrat z brezverskim duhom okužene romane in druge take proizvode, mu s časoma iz srca zgine sveta vera, misel na Boga in na večnost; in potem ni večjega reveža, kakor je tak človek. Britko je obžalovati, da je sedanjí svet tako strašno v grudomolstvo ali materializem, pa tudi v umobolstvo zakopan. Denar, blago, posvetna čast in slava — in žal, da pri nekaterih duševno slepih tudi narodnost — to je ljudem prva reč na svetu, a sveta vera in kar sledi sedanjemu začasnemu življenju, to jim je deveta briga. Sveta dolžnost je torej vsakega omikanega in krščanskega domoljuba, kateremu je mar za kaj boljšega, kakor je ta naturalistični svet, da si poleg posvetnega tudi pobožnega berila prisrubi, katero ga vodi do pravega in vzvišenega namena človeškega — večnega zveličanja. Izmed številnih časopisov pobožnega obsega bi pa posebno rad priporočil vsem Slovincem „Cvetje z vrtov sv. Frančiška“, katerega izdaja in vreduje vrli rodoljub in znameniti jezikoslovec č. g. o. Stanislav Skravec, mašnik f. r. na Kostanjevici nad Gorico. Ta list prinaša izvrstne in temeljite spise o нравnem življenju, o verskih in cerkvenih zadevah, natančne životopise nekaterih svetnikov, na platnicah pa zanimive slovstvene kritike in jezikoslovne stvari. Velja 12 obširnih zvezkov 70 kr. Cenejšega, pa izvrstno — duhovitega berila človek gotovo nikjer ne dobi — izvzemši družbe sv. Mohorja. Prilično dostavim, da celo naš mil. knezoškof so v listu od 30. okt. 1880 „Cvetje“ prav toplo priporočili. Konečno naj mi bo še dovoljeno, da izrazim svojo priprosto misel in nasvet, kako bi se dali slov. časopisi med priprostimi ljud-

stvom razširiti. Znano je, da rodoljubni duhovniki največ pripomorejo, da družba sv. Mohorja tako lepo napreduje, ker jo vsako leto z živo in iskreno besedo ljudem priporočajo in tudi marsikak goldinar iz svojega za družbenike žrtvujejo. Ravno tako bi si tudi veliko zaslug za slovenski narod pridobili, ako bi pri vsaki priliki z navdušeno besedo priporočali ljudstvu dobre slov. liste, kakor so „Slov. Gosp.“, „Mir“, „Cvetje“ itd., kateri le malo denarjev stanejo ter so popularno v katol. duhu pisani in dobro uredovani. Marsikateri kmet pa toži rekoč: „Rad bi čital časopise, pa kaj, ko dostikrat nimam denarjev za domače skrajne potrebe, kako bi si potlej časnike naročeval!“ V tem oziru bi se pa dalo pomagati s tem, ko bi imoviti rodoljubi, slavne posojilnice in nekateri drugi dobrodelni zavodi vsako leto nekaj denarja darovali v ta domoljubni namen, da bi isti ubožni kmetijski gospodarji, kateri radi čitajo, časnike brezplačno dobivali pod tem pogojem, da jih tudi drugim posojujejo, da gredo listi po celi fari z roke v roko. Po tem potu in s tem pripomočkom bi po vseh krajih slovenske domovine se vzbudila narodna zavednost in razcvetela krščanska omika — in potem bi smeli upati, da narod slovenski ne bo več „podlaga tujčevi peti“. Torej Slovenci, z združenimi močmi in vzajemno na delo pod geslom: „Vse za vero, dom, cesarja!“ D.

Od sv. Marjete na Pesnici. (Dvojno veselje.) [Dalje.] Nova župnija je štela 300 hiš in 1400 ljudi. Tukaj se je ustanovila tudi šola. Kedad se je šola postavila, nam ni znano, a l. 1806 je bila v takem stanu, da so Graški škof, ki so tukaj birmali — pisali, da se hoče šolsko poslopje — podreti. Župniki: Drozg Fr. do 1807, Kožuh Fran do 1822, Benedičič Mat. do 1823, Glaner Karol, od 1824—1830, Kurnik Janez od 1830—1852, Dreisibner Fran 1852—1870, Urbas Jurij 1870, Ferk Fran. — torej v celem 8. Kaplani: Turtelhaub (kapucin) 1788—1789, Flamensky Fran (kap.) 1789—1793, Hirš Gašpar 1793—1795, Zorko Jernej 1795—1799, župnik pri sv. Ilji 1799—1803, Pauer Janez 1803, Kranovetvogel Anton 1803—1808, župnik pri sv. Ani, Juvančič Matevž od 1808—1821, Cvetko Fran 1821—1823, prošt v Ptuji, Maner Alojzij 1823—1826, žup. pri sv. Križi, Čepe Fran 1828—1830, dek. čast. kor. v Jarenini 1830—1831, Špindler Josip 1831—1840, Zimič Tomaž 1840—1845, žup. pri sv. Barbari pri Vurbergu, Kocpek Jurij 1845—1854, dekan pri sv. Juriju na Ščavnici, Potrč Lovro 1854 do 1861, žup. v Prnicah, Simonič Ivan 1861—1862 žup. pri sv. Janžu, Kosi Matjaž 1862—1867, Kramberger Martin 1867, Burcer Božidar 1867—1874, žup. v Rušah, Fišer Anton 1874—1879, žup. pri sv. Jakobu, Žmavec Jurij 1879—1881, župnik na Remšniku, Fras Anton

1883, sedaj župnik pri sv. Antonu — v celem 21. Nadučitelji: Žižek Jakob 1806, Krumpljič Ig. 1806—1830, Visjak Jože 1830—1844, Vraz Jan. 1844—1880, Kovačič Štefan 1880, torej v celem 5. Učitelji: Zabukošek Ant. 1. apr. 1880. Podučitelji: Visjak Jože 1810—1830, Hrauda Mat. 1830—1834, Šmeider Ivan 1834—1838, Wesig Jakob 1838—1844, Cinauer Ed. 1845—1848, Postružnik Ferdo 1851, Kotnik Fran 1851, Wobič Jože 1852—1856, Žunko Simon 1857—1861, Budna Jakob 1862, Trstenjak Anton 1863 do 1864 + 1882, Trstenjak Matjaž 1865, Lešnik Gašpar 1866, Čagran Anton 1867—1877, Radaj Fran 1877—1879, Klenovšek Ivan 1879 do 1882, Arnečič Alojzij 1882, Pistravec Jože, Spricaj Janez — v vseh je bilo torej 19. Tebi pa mladina, zakličem: Spomni se preteklosti, pazi na sedanjost in misli na prihodnost. Preteklost nas spominja onih dolžnosti, katerih ste dolžni svojim starišem, učiteljem, Bogu in dobrotnikom. Ako nimate starišev, spominjajte se jih in molite za nje. Kako se pa bodete hvaležni pokazali? S pokorščino, pridnostjo in ubogljivostjo. Kako je sedaj z vami? Ali niso nekateri med vami, ki so nemarljivi, nepokorni itd. Sedanjost je za nas silno imeniten čas, kajti, cesar boste sedaj sejali, to bode v prihodnosti na stare dni želi. Ako se bodete zdaj kaj naučili, bodete pozneje znali. Kdor se rad uči in je priden, vsak ga spoštuje in ljubi. Sedanjost je tedaj čas dela, učenja za bodočnost.

(Konec prih.)

Z Ribnice. (Koža srbi) naše nemškutarje tako, da celo na pošti nimajo miru zabavljati čez Slovence s tem, da prilagajo smrdljive lističe slov. časopisom. Takošnjo „prilogo“ k listu „Gospodar“ dobil je nedavno narodnjak M., v katerej se nesramno zabavlja čez naše liste „Slov. Gosp.“ in „Mir“. Slovence psuje, da so največji bedaki itd. H koncu še prerokuje, kaj bo iz otrok takih „bedakov“, namreč „volarji in kravarji“, družega ne morejo biti. Nesramnemu pisacu bi ne odgovarjali, da ne bi se za drugikrat hoteli zavarovati takemu zabavljanju in psovanju, posebno še na pošti. Komur tako strašno smrdi slov. jezik, kakor temu pisacu in njega tovaršem, svetujemo mu z lepa, naj se poda med Nemce, ondi je za nj pravo mesto, ker ne bo se mu treba spodtikati nad slovensko govorico, niti zabavljati čez toliko zoperne mu Slovence. Mi bomo takove „ptiče“ lahko pogrešali, saj vemo, da jim pri nas nič druga tako ne diši, kakor groši od Slovencev, katerim v zahvalo družega nimajo, kakor zaničevanje. Posebno pa se hočemo okovariti psovanju Slovencev za „bedake“ — in če se ta zreli ptiček le še enkrat oglasi, storili bomo, da se mu pristržejo toliko predrzne peruti za vselej. (V tem storite prav, če se pritožite pri c. kr. poštнем ravnateljstvu.) Ured.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kolikor se sliši, je želja Nj. veličanstva svitlega cesarja, naj se v nedeljo, dne 2. decembra, nikjer ne napravi slovesnost, ki stane denarja. Vsled tega jih tudi ne bode na Dunaji. — Nemški liberalni poslanci drž. zbornice so se združili v eno skupino, ime ji je „združena nemška levica“. Nit, ki drži le-to levico skupaj, je torej nemštvo. — Nova vojna postava ima precej drugo lice, kakor doslenja. Na odrajtilo pridejo še le 20 let stari mladeniči in vtakne se jih vsako leto enako, torej gotovo število v vojaško suknjo. — Graški mestni zastop je sklenil, da se po novem letu ne sme noben mrlič djati doma na pare, ampak vsak pride na obč. pokopališči na pare. Med prebivalci je vsled tega sklepa veliko hrupa in lepo ni ime, ki ga dobé „mestni očetje“ za to semtertje na ušesa. — Postava štaj. dež. zbornice gledé vzprejetišč ali tacihi hiš, v katerih dobi revni popotnik hrano in ležišče za kako delo, je dobila najvišje potrjenje. — Na Koroškem se godi po nekaterih krajih ljudem prav slabo in se jih zato izseljuje čedalje več, najbolj pa doslej še le lutrovski nemški prebivalci v dveh dolinah. — Slovesni shod podružnice sv. Cirila in Metoda v Celovci se je včeraj, v sredo, dne 14. novembra, izvršil lep in je bilo obilo domačega ljudstva pa tudi gostov iz Ljubljane. Župnik Einspieler je v jasnih besedah razkazoval vladarske čednosti presv. cesarja. — Drž. poslanec kan. Klun je predložil v držav. zboru prošnjo mesta Kranj za to, da še ostane naprej ondi c. kr. nižja gimnazija. — V Postojni je prišlo 120 nemških častnikov, da si ogledajo glasovito jamo, z njimi je pa bilo tudi naših 40. — V Trstu ste podružnici sv. Cirila in Metoda prav marljivi, izlasti še ženska; že sedaj pripravljajo ljubeznjive gospé in gospice oblačila za božičnico ubogim slov. otrokom. — Zagreb je dobil nova dva dež. poslanca, eden je tako malo domač človek, kakor drugi. Izmed 817 volilcev prišlo jih je samo 51 na volišče. — Madjari čejo, da velja v Ogerski polovici naše države madjarščina toliko, kolikor v naši nemščina, to se pravi: Kdor je ne zna, ni za drž. službo, če je ta tudi sredi trdih Hrvatov. Na železnicah zato tudi ne dobi nihče belega kruha, če ni trd Madjar.

Vunanje države. Prihodnji mesec se, kakor se sliši, že sklene nova pogodba med sv. Očetom in ruskim carjem. Vsled nje bode kat. cerkev prostesja, kakor doslej, toda kdo zna, če še pride pogodba do konca? — V Rimu ima ital. gosposka hiša ali starešinstvo sedaj ono postavo v razpravi, ki določuje kazni na to, če se kdo potegne za pravdo sv. Očeta. Minister Crispi zna, kako se napravi večina za kako postavo in torej ni verjetno, da jo starešinstvo zavrže. —

V Španiji so dijaki višjih šol jeli razgrajati ter upijejo po republiki. Čudno, da jih vlada ne prime trje tam, kjer jim še je mokro — pri ušesih: — Francoski minister za vojaštvo, Freycinet, je rekel v držav. zboru, da je „smešno misliti na znižanje stroškov za vojaštvo.“ Mi sicer ne vemo, če taka misel izvabi komu smeh, vemo pa gotovo, da sili vojaštvo in stroški za tisto, pri marsikaterem plačevalci davka — solze v oči. — Na Anglijskem si niso v strahu, da se vname kje taka vojska, v katero bi bilo za Anglijo nevarno, da se zaplete. — Katoliški škofije v Nemčiji so izročili cesarju Viljemu pismo udanosti in cesar jim je na to kaj lepo odgovoril, češ, da je vesel, ker je sopet vse v redu, kar se tiče držav. postav in kat. cerkve. — Ruska vlada prevzame železnico, na kateri se je pripetila tovnje nesreča, poslej v svojo skrb. Človeku se zdi skorej čudno, čemu že tega ni storila poprej, saj se je bilo ravno na tej železnici že več nesreč izgodelo, to bi bilo lahko vladi odprlo oči, v redu pač ni bilo nikolji pri njej. — V Bolgariji sedanjí knez, princ Koburški, ne zaupa več svojim ministrom ter že misli na to, da odpravi Stambulova, ki je sedaj na vrhu. Radi verjamemo, da je to za kneza sitno delo. — V Srbiji se sedaj ne govori o drugem, kakor o novi ustavi, toda sliši se čedalje več glasov, da je ni potreba; ako se izpelje stara prav, zadostuje po polnem za deželo, pa tudi za kralja ne bode na robe, če ostane pri starem. — Iz Grecije se poroča, da je nova zaroka ondi sedaj na površji, poroka princesinje Aleksandre z ruskim velicim knezom Pavlom. Poleg tega pa se kaže grška vlada prav prijazna naši državi, češ, da je najbolje, če tako ostane, kakor je doslej, med Grejci in Avstrijo. — V Afriki se sopet prikazujejo čete Mahdija; pravi se, da so bili že krvavi boji v Tripolji. — Severna Amerika ima že predsednika republike „zjedinjenih držav“ in ta ne bode več Cleveland, ampak Harrison. Ta sprememba ne velja samo osebama, ampak cela država se vsled tega obrne po večih straneh drugam in dobode, če smemo tako reči, celo drugo lice.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj iz potovanja.

Spisal Janko T.

(Dalje.)

Popoludne razlagal je g. doktor nekaj o sadjerejstvu. Ni mi menda treba omenjati, da je doktor Ipavec tudi predsednik sadnorejskega društva, ki ima svoj sedež v Št. Jurju. Čestitam le Slov. Goricam, ako dobijo enkrat podružnico „Rudolfovega sadjerejskega društva.“ Tisoč in tisoč divjakov, na tisoče že v cepljenih

drevesc videl sem v vrtih omenjenega društva. Ravno s sadjem še si kmet dan danes najboljše opomore, torej je nad vse koristno tako društvo, saj se slov. kmet zna ravnati, če nima divjakov ali pa vcepljenih drevesc. Pri sv. Jurju na južni železnici dobiš prav po ceni dobra drevesca.

Človek se marsikaj uči in pri vsaki priliki se spet lahko kaj novega priuči. Precej dolgo sem ribal šolske klopi, marsikatero učeno in neumno besedo sem v šolah slišal, a ko sem vse dovršil, nekaj latinski — nemščino seveda, ker nam vlada niti slovenskih šol ne da — bilo je vse, kar sem znal, in sedaj bi moral s tem živeti. Sedaj že več znam, naučil me je, namreč dr. Ipavec cepiti, in sicer okulirati. Ker dan danes že vsaka šola skorej svoj šolski vrt ima, gotovo vsi č. bralci razumejo ime okulirati, in daj Bog, da zna tudi kmalu vsak kmet okulirati (cepiti na oko). „Ipavčev doktor so učeni gospod, oni so rekli, da je ta način cepiti najboljši“, dokazoval sem nekemu kmetu. K slovesu tega nauka podelil mi je g. doktor „Kmetijsko berilo“, katero je lansko leto kmetom v poduk izšlo. V prijazen in hvaležen spominek mi bo na vesele urice, katere sem preživel v blagi Ipavčevi obitelji. Bog živi!

Omenim naj še tudi, da so ravno takrat olupšali farno cerkev, in vsa čast č. g. župniku, olupšali so jo prav mično. —

II.

Dasiravno železni konj hitro beži, potrebovali smo vendar delj časa, da nas je pripeljal v belo Ljubljano. „Gršega ptiča ni, kakor je vrana, lepšega mesta ni, kakor je Ljubljana“ pravi Dolenjec, in prav ima, kajti na Kranjskem je Ljubljana najlepše mesto. Le prav kratko časa mudil sem se v glavnem slovenskem mestu, torej si tudi ne upam začeti popisovati tega za Slovence imenitnega mesta. Ogleдал sem si nekoliko imenitnosti Ljubljanske, obiskal slovenske zavode. Med drugimi obiskal pa sem tudi moža, katerega po imenu gotovo mnogi in mnogi č. bralcev Gospodarjevih pozna, ta mož je g. Ivan Tomšič, urednik izvrstnega lista „Vrtec“. Le prašajte slovensko mladino, gotovo Vam zna kaj povedati iz „Vrtca“. Le škoda, da ima tako malo naročnikov, kajti list je za slovensko nam mladež namenjen in zraven pri naša tu in tam prav katoliške reči, da ga smemo vsacemu otroku v roke dati. Bi ne bilo bolje, če bi mesto katerega nemškega lista, bili naročeni Slovenci na „Vrtec“, iz drugih listov redkokedaj najdemo kaj za nas, a v „Vrtci“ nahajamo jako krasne spise za velike in male. Pa saj ima „Vrtec“ tudi izvrstne sodelovatelje, naj le omenim nekatere: Tu so urednik sam, ki je mej Slovenci že dovolj znan po svojih jedrnatih spisih za mladino. V „Vrtci“ nahajamo

spise učenega profesorja in narodnjaka Fr. Hubada, med drugimi sodeluje tudi mlad duhovnik ljubljanske škofije imenom Krek. Prejšnja leta donášal je „Vrtec“ tudi prijetne spise č. g. Skuhala, sedanjega dekana v Ljutomeru. Urednik Tomšič je jako tožil, da je ta č. g. nehal „Vrtec“ podpirati s svojo spretno roko. V „Vrtec“ pišejo mnogi in mnogi učitelji, in tudi drugi iz raznih stanov. Bodi mi torej dovoljeno, da tukaj „Vrtec“, list za slovensko našo mladino, prav živo priporočim. Na zdar! (Dalje prih.)

Smešnica 46. Kmeta Kraljič in Močnik sta si prišla v naskrižje in v tem očita Močnik sosedu. „da bi ne bilo v celi njegovi hiši poštene duše“. „Oj“, odvrne mu na to Kraljič. „Oj škoda, da sva se oba tako motila, kajti jaz sem vas doslej imel vse za pošteno rodbino“.

Razne stvari.

(Odlikovanje.) C. kr. glavar v Mariboru, V. baron Hein, dobil je čast c. kr. namestniškega svetovalca.

(Volitve.) Po Mariboru začena se že neko posebno gibanje in to vsled novih volitev v mestni zastop. Kolikor čutimo, ne bode veliko spremembe, kajti doslenji župan, gosp. A. Nagy, je oseba, zoper katero ne more lahko kdo kaj reči in vsled tega nima druga stranka veliko upanja, da spravi svoje može v mestno zastopništvo.

(Srečno mesto.) Ako pojde po računu, kakor ga je sestavil doslenji mestni zastop v Mariboru, bode prihodnje leto 254.537 fl. stroškov, dohodkov bode pa 355.478 fl., ostane še toraj v blagajnici 941 fl. Tak proračun je vreden, da si ga človek dobro pogleda, ne bode iz lehka kje tako — srečen.

(Nova pošta.) V Novi cerkvi nižje Ptuja začne se jutri, to je: dne 16. novembra nova pošta. V tednu dobi po štirikrat iz Ptuja, kar se prinese na pošto in odnese se tedaj tudi enako po štirikrat v tednu iz Ptuja v Novo cerkev. Pri tej pošti je ob enem tudi nabiralnica c. kr. poštnih hranilnice.

(Veselje.) Na Dunaji stanuje neka Bara Polzer. Stara je 70 let in ima sina, ki je bil že 17 let z doma. Bil je v Ameriki, te dni pa se je vrnil in je k malu hitel k materi. Ko ga ta zagleda, oblije jo po celem truplu čut veselja, a spregovorila ni besede in je še doslej nema.

(Slab lov.) Kakor je znano, imel je srbski kralj Milan pri Gleichenbergu lov v najemu in je torej vsako jesen nekaj časa bival v Gleichenbergu. Letos pa se je naveličal tega lova ter ga je odpovedal. Pravi se, da je premalo divjačine.

(Kat. pol. društvo v Konjicah.) Dne 2. grudna t. l. toraj na prvo adventno nedeljo ob 1/2 3. uri popoldne priredi v proslavo 40-letnega vladanja našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. tamošnje kat. pol. društvo v spodnji sobi kaplanije zborovanje s sledečim vspremem: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo in denarničarjevo. 3. Volitev odbora. 4. Govor o slavnem in blagonosnem vladarstvu našega presvetlega cesarja. 5. Poljubni nasveti.

(Razpis.) Mesto c. kr. okr. sodnika v Šmarji je razpisano. Enako mesto v Ormoži pa se ni bilo razpisalo. Čemu je neki taka razlika dobra?

(Slovstvo.) Pri Rud. Milicu v Ljubljani izšla je knjižica „Zlati orehi“. Knjižica ima podobe in stane zvezek — 35 kr. in 5 kr. pošte.

(Koroške bukvice.) G. Fil. Haderlap, urednik „Mira“, izdal je 9. 10. in 11. snopič svojih „Koroških bukvic“ in je v njih marsikako zrno. Snopič se dobi po 10 kr.

(„Marija Zvezda.“) Tako je ime samostana v Banjaluki, v katerem biva 114 trapistov. Izmed njih je 6 Štajarcev, 7 Kranjcev in 1 Korošec.

(Za slovensko šolo) storite potrebne korake občina Jurklošter v Laškem okraju, ki je vsolana v šolo v Jurkloštru in Št. Lenartu, ter je dotične vloge odposlala vže na deželni šolski svet, oziroma naučno ministerstvo. Slava!

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) so dalje darovali: Veleč. g. prelat Fr. Kosar 3 fl., gospodičina T. Pöschl merco fižola, č. g. Frangeš, kapl. pri sv. Jurju na Ščavnici 2 fl., mesar g. Wurzer 10 kil pljuč in blekov, Nemčevi v Stanetincih 2 žaklja krompirja in repe, Bratušekovi žakelj krompirja, Korošcevi v Radincih 2 žaklja krompirja in repe, Kupon 2 fl. 10 kr., mil. g. kanonik Ogradi 5 fl., vlč. gosp. prof. dr. J. Muršič v Gradci 5 fl. Bog plati!

(Državni dolg.) Od leta 1858 je narasel drž. dolg od 1000 milj. gld. na 2500 milj. Stroškov je bilo do tistega leta 380 milj. na leto, sedaj pa jih je 988 milj.

(Uzmiči.) Okoli Ormoža se sliši že skoro vsako jutro, da so kje pri kom pokradli ali da so v kako klet vlomili. Kdo pa so dolgoprstneži, to še doslej ni znano.

(Tatvina.) V noči od 9. do 10. nov. so ukradli na Ptuji 16 pitanih, zaklanih gosi. Brž ko ne so jih tatje sami pojedli.

(Goljufija.) Te dni je gosposka v Mariboru pregledovala pri naših mesarjih tehtnice in našla je pri nekaterih, da so imeli goljufive tehtnice. Se ve, da so jim jih odvzeli in mesarje čaka še zaslužena kazen.

(Družbi vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: Sv. Jurij na Ščavnici 11 fl. 10 kr., Brežice 12 fl. 74 kr., Braslovče

15 fl. 95 kr., Žusem 5 fl., Podsreda 21 fl. 30 kr., Studenice 11 fl., sv. Križ pri Ljutomeru 17 fl., sv. Peter pri Radgoni 26 fl., sv. Lenart pri Laškem 5 fl. 60 kr., Koprivnica 3 fl., Kozje 4 fl., Vurberk 2 fl., sv. Peter pod sv. gorami 10 fl.

Loterijske številke:

V Gradci 10. nov. 1888:	63, 23, 22, 25, 53
Na Dunaji „ „	9, 62, 13, 27, 38

Prodaja trgovskega posestva in blaga.

Vsled sklepa odbora upnikov v konkurznej masi **Franceta Dobovišek-a** prodaje se potom pismenih ponudeb:

1. Posestvo zemljiško-knjižni vložek 45, dačne občine Rečica (Rietz), popred kupljeno za 7000 gld., obstoječe iz enonadstropne, trdno zidane, v vseh prostorih za trgovino — trgovalo se je v istej vže nad 30 let — pripravna, blizu cerkve na dobro obiskovanih in pristopnih prostorih v trgu Rečica stoječe hiše in vrta.

2. Zemljišče zemljiško-knjižni vložek 47, dačne občine Rečica, katerega sicer spada le polovica med konkurzni imetek, toda v sporazumljenji s sosesestnico gospo Barbaro Dobovišek prepusti in prodaja se v korist upnikov tudi druga polovica, tedaj celo posestvo. Zadnje posestvo, nekdanj kupljeno za svoto 8506 gld obstoji iz dveh poslopij, v enem nastanjena je pošta, drugo rabilo se je prejšnje čase za pekarijo, in potrebnih gospodarskih poslopij, in obsega dva oralna 1166 □° travnikov, 7 oralov 270 □° njiv, 7 oralov 76 □° gojzda, je skoraj z okroženo (skupaj zloženo) ter se dotika prvoimenovanega posestva.

3. Vse štacunsko, lahko spečljivo v okroglem na 3800 gld. cenjeno blago in štacunska oprava itd.

Posestvi ne oddasta se drugače, kot za svote zadostujoče v poplačilo vseh vknjiženih upnikov, tedaj vsako za 7000 gld. ali skupaj za 14.000 gld, trgovinsko blago in oprava pa ne pod cenilno vrednostjo in sicer vsako posamezno ali pa vse skupno.

Trgovsko blago moralo bi se v 3 mesečnih obrokih poplačati, z vknjiženimi upniki mogoče je po sporazumljenji, da tisti večinoma gledé njihovih tirjatev čakajo.

Kupoželjni se tedaj vabijo, njihove pismene ponudbe poslati konkurznomasnemu oskrbniku gosp. Josipu Hren, trgovcu v Gornjem grapu najdalje do 15. decembra 1888, ter se pri zadnjemu tudi lahko pozvedó natančneji pogoji, ter lahko pregledata zemljiško-knjižna izpiska.

Gornjigrad, dne 31. oktobra 1888.

Josip Hren.

Zahvala in priporočba.

Za meni že 22 let skazano zaupanje izrekam najponižnejšo zahvalo, ob enem se pripočam v prihodnjic, posebno častiti duhovščini in zagotavljam vse p. n. kupce, da bodo gledé potrežbe in nizke cene prav zadovoljni.

Bolj oddaljenim gospodom pošilja se blago v zaboju do zadnje železniške postaje voznine prosto; vsled tega imajo le male stroške.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Pelikan,
medičar in svečar

1-4 v Mariboru na Štajarskem.

Najboljši molitveniki

vezani v usnje, žamet, kristal in kost v nemškem in slov. jeziku od 25 kr. do 6 gl. priporočja na izbor

Andrej Platzer,

poprej **Edvard Ferlic**

v Mariboru na Dr. gosposke ulice št. 3, prodajalnica papirja, pisalnih reči, šolskih knjig in drugih šolskih reči. Vsi molitveniki se dobro vežejo v usnje za 50 kr. in več. 5-11

Išče se krčma

z nekaj orali zemlje. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: „Na krčmarja na kolodvoru v Koprivnici na Hrvatskem“. 2-2

Zahvala in priporočba.

Podpisani zahvaljuje se častitemu p. n. občinstvu in znancem za dosedaj mu skazano zaupanje in uljudno naznanja, da je prevzel občeznano gostilnico

„zur alten Bierquelle“

(poštne ulice)

in prosi za obilno obiskovanje.

Točil bodem izvrstno **Götz-ovo marcno pivo** in stregel častitim gostom z okusnimi jedmi in izvrstnim vinom.

S spoštovanjem

10-10

M. Spatzek.

NB. V soboto in nedeljo zajutrek.

Kdor še želi naročiti „Rimsko božjo pot“, napisal kanonik dr. J. Križanič, naj se podviza.

Služba cerkovnika in orglarja

na Laškem se bo 1. januarija 1889 vnovič oddala. Prosilci za to službo naj se — ako mogoče osebno — do 22. t. m. pri ondošnjem cerkv. predstojništvu oglasijo.

Razprodaja dobrih glasovirov.

Od 55 gold. naprej se prodajo taki protigotovi plači po najnižji ceni, Gosposke ulice hšt. 26, v prvem nadstropji. 3-8

Marijacejske kapljice za želodec, izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrove, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehuru, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabananje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlenico, jaternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarne Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacejske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacejske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomnjeno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmied; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradec: A. Nedved; Gleichenberg: Dr. Ernst Fürst. 30-52

Radenska slatina je edina mineralna voda na svetu, katera ima toliko litija v sebi, zato se rabi posebno proti protinu, žolčji in mehurji bolezni. Vsled obilja ogljikove kisljine in natra se priporočja tudi pri želodčni bolezni, hemeroji, dah in nahodih. Radenske železne kopelji za blednico in ženske bolezni, itd.

Radenci / kopališče.

Razposiljatelj Radenske kisle vode
Poskušnje dra. Garrod, Biswanger itd. so dokazale, da je ogljiko-kislj litij nahod najboljšo sredstvo pri boleznih, ki izvira jo v preobilni ščar nižnji kisljini.
Iz tega se razvija večni uspeh tega zdravila.

Prospekti brezplačno in franko v kopališči Radenskem na Štajarskem. 21-26

Zaloga v vseh večih specer. prodajalnicah in gostilnicah.